

V den popravky jsem obvykle dorazila do Walls Unit kolem páté ráno a zamířila rovnou do Larryho kanceláře, kde se shromáždili všichni reportéři. V té kanceláři byla velká pohovka, stůl a dvě křesla, z nichž jedno bylo vyhrazeno pro Mika Graczyka z Associated Press, který informoval o popravách už od roku 1984. Posadila jsem se na pohovku a poslouchala, jak Larry baví ostatní, opřený ve svém křesle, s nohama na stole. Obvykle tam zaznělo hodně šibeničního humoru, který ale neměl být nezdvořilý. Larry nás občas vyzval, abychom se vsadili, v kolik hodin bude daný vězeň popraven. Vymýšleli jsme žertovné titulky a přemýšleli o písničkách, které by se při této příležitosti hodily (mám například dosud seznam, který Larry sepsal před popravou vězně s jednou nohou, ve kterém jsou písničky jako Lean on Me (Opři se o mě) nebo You'll Never Walk Alone (Nikdy nebudeš kráčet sám). Graczyk si usmyslel, že mě pokaždé rozesměje, když jsme vstupovali do komory smrti, protože věděl, že jsem měla strach z toho, že by to potkalo mě. Bylo to možná nevhodné, byl to ale způsob, jak se s tím vyrovnat, i když podvědomý.

Občas zazněly i privátní žerty: Larry a Graczyk nazývali texaský vězeňský systém „největším gulagem svobodného světa“. Kdykoli Graczyk sepisoval rozhovor, snažil se použít větu: „Řekl vězeň ze svojí malé návštěvní klece,“ jen aby popíchnul Larryho. Nikdy jsme nediskutovali o tom, zda je

poprava správná nebo ne, a nikdy jsme to nebrali příliš vážně, protože každý z nás věděl, co má dělat, tedy sledovat, jak někdo umírá, a být svědkem toho, jak jeho duše opouští tělo. Slyšela jsem, že narazili jen jednou, krátce předtím, než jsem se začala věnovat vězeňství. Graczyk měl tehdy narozeniny a Larry přinesl dort. Reportér z britského deníku *Daily Mail* napsal, že to působilo, jako by všem bylo absolutně jedno, co dělají, a chtěli se jen bavit, což byl evidentní nesmysl. Od té doby byl Larry mnohem opatrnější v tom, s kým má jednat seriózně.

„Caldwell nejdřív tvrdil policii, že nešťastnou náhodou zabil svoje rodiče a sestru, když každý z nich během hádky naběhl na jeho nůž. Bývalý asistent prokurátora z Dallas County Andy Beach řekl, že se toto tvrzení vžilo jako »doznání kouzelného nože«. Žertovali jsme, že Caldwell čeká hádka s »kouzelnou jehlou«.“

Z deníku Michelle o popravě Jefferyho Caldwell a dne 30. srpna 2000

Je dobře, že jsme trávili ony chvíle v Larryho kanceláři před popravou, protože po jejím skončení nás čekala práce. Rodiny obětí chtěly často uspořádat tiskovou konferenci, během které nás novináři z televizních stanic nudili stále stejně pitomými otázkami: „Je to tím pro vás uzavřené?“ a „Máte pocit, že tím bylo učiněno spravedlnosti zadost?“ My, kteří jsme psali do novin, jsme na sebe pohlédli a kroutili očima. Věděli jsme, že to jsou hloupé otázky, protože odpovědi byly vždycky stejné: „Ne, není to pro nás uzavřené, protože nám to nevrátí naše milované. Je to konec jedné kapitoly, jsme velmi

rádi, že k tomu došlo, nic to ale nezmění.“ Pokud jde o druhou otázku, odpověď vždycky zněla buď ano, nebo ne.

Graczyk také vždycky položil stejnou otázku, ta však byla vynikající: „Jste rádi, že jste přišli?“ Technicky je to otázka, na kterou lze odpovědět buď ano, nebo ne. Zřídka ale odpověděli „ne“ a nikdo nezůstal jen u slova „ano“.

„Stěžlí lze někoho zabít tak brutálním způsobem, jakým Tommy Ray Jackson zavraždil moji dceru. Je dobře, že byl popraven. Podle mě to ale na elektrickém křesle bývala lepší show.“

Dr. Roger Robison, otec Rosalind Robisonové, kterou zavraždil Tommy Ray Jackson. Jackson byl popraven dne 4. května 2000.

Když jsme se vrátili do Larryho kanceláře, shodli jsme se na tom, jak zněla věžňova poslední slova, protože oficiální verze TDCJ byla často chybná – nechyběla v ní jen jednotlivá slova, ale celé věty – a pustili jsme se do psaní článků. Díval se na rodinu oběti a omluvil se? Ignoroval rodinu oběti a mluvil sám k sobě? Co řekli členové rodiny oběti? Co řekl prokurátor? Co měl vězeň jako poslední jídlo?

Nikdo z nás nemluvil s ostatními o tom, co jsme právě viděli, vážným způsobem. Larry byl mluvčím vězeňského systému, takže by bylo nevhodné, kdyby komukoli sděloval, jaký má postoj k trestu smrti. Bylo by to nevhodné i ode mě, protože jako novinářka jsem měla být neutrální. Někdy jsme s některými dozorcí, Larrym a kaplanem Brazzilem – kterému Larry říkal „Zlověstný kněz“ nebo zkráceně „Zlověstný“, protože když vás Brazzil navštívil, věděli jste, že vás čeká to nejhorší – zašli na drink poté, co jsme dopsali svoje články.

Byla jsem tam většinou jediná žena a popíjeli jsme, jak Larry rád říkal, vydatné množství alkoholu (až na Brazzila, který byl abstinent). Netancovali jsme na stolech, ale posedávali jsme, vyprávěli si historky, dělali si ze sebe legraci a mluvili o všem možném, jen ne o popravách. Byla jsem mladá a užívala si život. Brazzil se mě jednou zeptal, jestli mi vadí sledovat lidi, jak umírají, a já jsem odpověděla: „Ne, vůbec mi to nevadí.“ A jelikož jsem neměla pocit, že by se tím chtěl kdokoli jiný zabývat, nikdy jsem se ostatních neptala, jestli jim to dělá nějaký problém.

Larry Fitzgerald

Před první popravou jsem pociťoval velkou úzkost. Nebyli byste nervózní z toho, že máte poprvé sledovat něčí popravu? Když se blížil den poprav, měl jsem takový ničemu nepodobný pocit, protože jsem nevěděl, co mám očekávat. Bude se vězeň chovat násilně? Bude mu zle? Začne prosit o milost?

Vešel jsem do místnosti pro svědky a říkal si: Až odtud budu odcházet, někdo bude mrtvý. Viděl jsem odsouzence na lůžku, muže z Taylor County jménem Clifton Russell Jr., chemikálie zapůsobily, a bylo po všem. Jako bych byl v nemocnici a sledoval operaci, při níž ovšem pacient zemře. A proběhlo to velmi rychle, během několika minut. Mojí první reakcí bylo – A to je všechno? Jako reportér jsem viděl lidi, kteří byli zastřeleni nebo rozčtvrceni, takže sledovat něčí popravu bylo oproti tomu poměrně „čistou“ zkušeností. Po půlhodině jsem se tam vrátil, abych sledoval, jak Willie Williams z Harris County absolvuje stejný proces.

V té době začínaly popravy o půlnoci a druhá poprava končila zhruba ve 4 ráno. Šel jsem domů, hodinu jsem spal a pak jsem se vrátil do kanceláře, abych řešil ranní zpravodajství. Říkal jsem si, že jsem na špatném místě, když sleduji popravy uprostřed noci. O několik měsíců později to změnili, a popravy začínaly v šest odpoledne. Sledování poprav však pro mě ani poté nebylo o nic příjemnější, bylo to pořád hrozné. Vzpomínám si na jednoho vězně, který byl černochoch, zatímco všichni lidé v místnosti pro svědky byli běloši. Pomyslel jsem si: Tento černochoch je připoutaný k lůžku a hledí na všechny ty bílé obličeje, které na něho zírají. Neměl jsem z toho dobrý pocit.

V té době, kdy bylo za vlády guvernéra Bushe posíláno do komory smrti velké množství odsouzenců, jsem se stal tváří poprav v Texasu a popravy se pro mě staly rutinou. Když vidíte určitý počet poprav, můžete si podle nich skoro nařídít hodinky. Většina odsouzenců, jejichž poprav jsem byl svědkem, byla záhy jen jmény na stránce. Znepokojovalo mě, že tam můžu stát, sledovat, jak je někdo usmrcen státem – což je ten nejkrajnější byrokratický úkon – vyjít z té místnosti a zapomenout na to. Byl to ale asi můj způsob, jak se vypořádat s tím, co jsem viděl. Kdybych s sebou nosil břemeno každé popravy, které jsem byl svědkem, rychle bych se z toho zbláznil.

Začal jsem vážně pochybovat o tom, co tam vlastně čtyři roky dělám. Začal jsem zpochybňovat vinu odsouzenců, což je něco, co bych neměl dělat nikdy. A začal jsem si říkat, že jsme možná popravili některé lidi, kteří být popraveni neměli. Měl jsem například pochybnosti o Davidu Spencovi, který

byl popraven kvůli nechvalně známým vraždám u jezera Waco, kde byli v roce 1982 ubodáni k smrti tři teenageři. Spence byl obviněn do značné míry na základě svědectví vězňů a některá vyšetřování naznačovala, že se tohoto zločinu neúčastnil. Říkal jsem si také, že jsme popravili některé jedince, kteří byli duševně narušení, například Montyho Delka, který byl podle mě naprostý blázen, soudy však dospěly k tomu, že to předstírá.

Míval jsem i pocit bezmocnosti, když jsem stál za tím sklem a myslel na všechny ty věci. Co jsem s tím mohl dělat? Absolutně nic. Dělal jsem prostě práci, ke které jsem se upsal. Někdo spáchal vraždu, byl popraven a já jsem u toho byl. Nebo jsem to tak měl přinejmenším vnímat. Jeden dozorce mi jednou řekl: „Jakmile jsi svědkem nějaké popravky, není pro tebe cesty zpátky.“ Měl pravdu, nemohl jsem se vracet k tomu, co bylo dřív.

Můj největší problém ale spočíval v tom, že jsem se začal s pachateli příliš sblížovat. Když byla fronta na smrt ve věznici Ellis Unit, působilo to tam jako v hollywoodském filmu. Cely měly mříže a fungoval tam systém zvaný „dovnitř a ven“, kdy otevřeli dveře cel a vězni se mohli volně pohybovat v prostorách věznice. Sedával jsem na jejich kavalcích a mluvil s nimi. Byli to odsouzení vrahové, já jsem ale nikdy neměl strach. Ve frontě na smrt jsem se vždycky cítil bezpečně, protože si odsouzenci uvědomovali, že jsem jejich spojka k médiím, tedy k vnějšímu světu. Nebyl jsem vězeňský důstojník ani dozorce, byl jsem někdo zcela jiný.

Když byla fronta na smrt v Ellis Unit, fungovaly tam pracovní programy, motivující k dobrému chování. Někteří vězni pracovali v malířské četě, jiní v továrně na oblečení, kde

vyráběli uniformy pro vězeňskou službu. Šili jen určitou část uniformy, protože jinak by se všichni vězni oblékli jako dozorcí a odešli odtamtud. V továrně byla klimatizace, vězni mohli kouřit a dát si kávu. Mohli se tam také přátelit. Pracovali tam někteří neblaze proslulí odsouzenci z Texasu a povalovaly se tam nejrůznější nástroje, já jsem tam ale přicházel a normálně se s nimi bavil.

Líbilo se jim, že s nimi jednáme jako s lidskými bytostmi. Ve věznicích mi naleštili boty, vyprali a vyžehlili košile. Sedával jsem tam s vězni a sledoval s nimi seriál *The Golden Girls*, zatímco mi stříhali vlasy. Vězně to udržovalo v aktivitě a bylo to levné. Nechával jsem před svým bytem cigarety a chilli omáčku, aby je mohli najít vězni z úklidové čety. Když některý vězeň neměl po svém propuštění peníze na autobus, dal jsem mu nějaké. Vězeň jménem Arnold Darby mi ušil boty. Když se po 37 letech dostal konečně na svobodu, snažil jsem se mu najít práci, on ale nezvládl vnější svět a brzy byl zpátky za mřížemi. Aspoň jsem to ale zkusil.

Ve frontě na smrt čekal jeden muž jménem Jermarr Arnold, kterého se báli všichni dozorcí. Byl to velký chlap, který mohl hrát v NFL. Arnold zavraždil prodavače šperků v Corpus Christi, odletěl do Kalifornie a skončil v Pelican Bay, což byla nechvalně proslulá věznice. Bylo to tam tak špatné, že se Arnold přiznal k vraždě v Corpus Christi, protože si myslel, že pro něj bude texaská fronta na smrt bezpečnější. Jednou jsem seděl v místnosti dozorců v Polunsky Unit, když ho tam přivedli v poutech. Řekl mi: „Pane Fitzgeraldde, nemusejí mě kvůli vám spoutávat, mám vás rád.“ Dobře jsme si popovídali a rozešli se v přátelském duchu. Před popravou si vyžádal, že

jej nikdo nebude sledovat, jak opouští frontu na smrt, a tak mně a Michelle bylo řečeno, abychom se ukryli za rohem. Vzpomínám si, že Arnold šel na smrt bez jakéhokoli odporu.

Arnold přiměl muže jménem Emerson Rudd, aby zabil spoluvězně na dvoře Ellis Unit tak, že mu vrazil šroubovák do spánku. Když bylo stanoveno datum Emersonovy popravě, museli ho umístit do malé cely, aby někoho nenapadl. Od-mítal ji opustit, takže ho vypudili plynem – jeho kůže byla úplně rudá, když jej vlekli ven. Upoutali ho na lůžko, a když jej převáželi kolem mě, vzhlédl a vztyčil palce. Můžete tomu říkat Stockholmský syndrom nebo jak chcete, já jsem ale měl Emersona hodně rád.

Odsouzení mi vyprávěli historky o svých rodičích a dětech. Kdyby chtěli mluvit o svých zločinech, tak bych tam nepochybně seděl a poslouchal je. Já jsem ale trval na tom, aby se o tom nemluvílo, protože jsem si říkal, že mi do toho nic není. Brzy jsem pochopil, že i když mnoho odsouzců ve frontě na smrt spáchalo hrozné zločiny, byli to pořád lidé. Často v tom hrály roli drogy nebo alkohol, dostali se do zlé situace nebo si zvolili špatnou kariéru.

Karla Fayeová Tuckerová zavraždila v roce 1983 v Houstonu dva lidi krumpáčem, když byla zdrogovaná speedem a opi-lá. Když našli těla mrtvých, ta dívka měla pořád krumpáč zabodnutý v hrudníku. Já jsem ale Karlu Fayeovou měl rád a myslím si, že ona měla ráda mě. Byla znovuzrozenou křes-tánkou, a já jsem neměl žádný důvod, abych zpochybňoval její ryzost. Znímá ono staré rčení, že v lišících norách nejsou žádní ateisté, ona však byla duchovně založený člověk. Vzala si dokonce vězeňského kněze. Podle mě to byl dobrý člověk, který

udělal hroznou chybu. Brazzil mi řekl, že do jeho kanceláře ve Walls Unit přišlo 18 mužů, kteří mu říkali: „Kaplane, nechte mě, prosím, abych si na to lůžko lehnul místo ní.“ Ona tak na lidi působila. Vždycky jsem říkal, že kdyby Karlu Fayeovou pustili na svobodu, mohla by se nastěhovat vedle mě.

Než jsem začal pracovat pro TDCJ, byla ženská fronta na smrt v Gatesville a byla velmi uzavřenou komunitou, která nijak nekomunikovala s médii. Přiměl jsem je ale k tomu, aby se otevřely. Frances Newtonová, která byla odsouzena za vraždu svého manžela a dvou malých dětí v roce 1987, upletla příkrývku pro moji matku. Byly na ní žluté růže, protože moje máma byla typickou Žlutou růží z Texasu. Frances byla dobrá žena a měl jsem ji moc rád, tak jako většinu čekatelek v ženské frontě na smrt.

Před svojí popravou mi Karla Fayeová řekla: „Pane Fitzgeraldde, vy jste mi nikdy nelhal. Co mi dnes udělají?“

Odpověděl jsem: „Zabijí vás, Karlo Fayeová.“

Zasmála se a řekla: „Věděla jsem to.“

To byl můj poslední rozhovor s ní. Její poprava byla další událostí s přítomností celebrit, která se setkala s obrovským zájmem médií, protože to byla žena, která vraždila krumpáčem. Před Walls Unit protestovaly stovky lidí proti trestu smrti, bylo tam ale i hodně jeho zastánců. Když se dozvěděli, že je Karla Fayeová mrtvá, začali se radovat.

Posledním jídlem Karly byl banán, broskev a salát. Popravy se vůbec nebála a doslova proběhla halou do komory smrti, protože byla přesvědčená, že odchází na lepší místo. Její poprava na mě ale hodně zapůsobila. Nemohl jsem ji vidět na tom lůžku, byl jsem z toho totálně rozhozený.

James Beathard byl zapleten do trojnásobné vraždy v roce 1984 v Trinity County. Neustále tvrdil, že je nevinný, to však u mě nehrálo žádnou roli. Když měl být popraven, zeptal jsem se ho, jestli pro něj můžu něco udělat, a on řekl: „Moc rád bych si dal nějaké třešně.“ Měl štěstí, protože právě byla sezona třešní. Šel jsem tedy do obchodu, koupil nějaké třešně a pak jsme spolu seděli v domě smrti a pojídali je. O několik hodin později jsem sledoval skrze sklo, jak leží na lůžku. Přemýšlel jsem o rozhovorech, které jsme spolu vedli, o tom, jak jsme se spolu smáli, a o tom, že za několik okamžiků bude mrtvý. Nebyli to jen lidé, které sebrali někde na ulici a popravili, byli to moji přátelé.

Abstinovat jsem pět a půl roku od svého pobytu mezi Anonymními alkoholiky. Pil jsem znovu, když jsem začal pracovat ve vězeňském systému, kvůli sledování všech těch poprav jsem ale chtěl pít ještě víc. Po popravě Garyho Grahama jsem cestou domů v autě brečel a pak jsem se uchýlil k lahvi skotské. Udělají to z vás lidé, kteří vás nazývají vrahem.

Měl jsem dvě opory: whisky a Jima Brazzila. Brazzil byl velmi společenský člověk, a já jsem si ho zamiloval ve chvíli, kdy jsme se poznali. Vždycky jsem říkal, že jsem strávil polovinu života v Huntsville a že můj nejlepší přítel je baptistický kazatel – tak mdlý byl můj život. Zlověstný kněz byl ale skvělý, absolutně upřímný chlap. Společnost Warner Brothers mu nabídla 2,5 milionu dolarů za to, že o něm natočí televizní seriál, on to ale odmítl. Nechtěl snižovat svoje poslání, kterým bylo velebení Boha.

Občas jsme se s Brazzilem dlouho do noci bavili po telefonu o popravách. On pil Dr. Peppera a já jsem popíjel alkohol. Říkal

jsem si, že Brazzil má v celém tom systému nejtěžší práci. V den poprav strávil tři hodiny s odsouzencem, mezi 3. a 6. hodinou odpoledne, a snažil se dát jeho duši do pořádku. Díky svojí otevřenosti a vztahům k odsouzencům mi hodně usnadňoval moji práci. Řídil také některé pohřby a kázal pro zaměstnance věznice. Pomáhal jsem mu, a on pomáhal mně. Vzájemně jsme si radili, ovšem s tím, že on byl kvalifikovanější než já.

Vzpomínám si na dalšího muže, který v roce 1986 ubodal v Austinu dvě ženy pod vlivem Jacka Danielse a prášků. Jeho zločin si dobře pamatuji, protože k němu došlo v ulici, kde byla moje střední škola. Bohužel si nevybavuji jeho jméno. Dospěli jsme k vzájemné náklonnosti, a když se ve svojí cele připravoval na popravu, řekl mi: „Věděl jsi, Larry, že to dříve nebo později dospěje k tomuto momentu.“

Vzpomínám si, že mezi svědky poprav byl i hudebník Steve Earle, se kterým si tento odsouzenec dopisoval. Když ale ležel na lůžku, nezněly tam žádné rockové songy. Byl to velmi zapálený katolík, a když byl připoután k lůžku, recitoval dlouhou pasáž z Listu Korintským, která začíná větou: „A teď vám ukážu tu nejskvělejší cestu.“ Dohodl se s Brazzilem a dozorcem, že když dokončí toto kázání a začne zpívat Tichou noc, bude mu do žil vpravena smrtící dávka...

„Tichá noc,
přesvatá noc,
v spánku svém,
dýchá zem,
půlnoc odbila...“

Tak krátkou chvílí to trvá, než v Texasu zemře muž. Vánoce už nebudou nikdy stejné...